

ბაზონი ღირს:		ბაზონი ღირს:	
თვე	ბან. კ.	თვე	ბან. კ.
12	10—	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შუბრი.

ივერიის

რედქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ცეფალისა.
გაზეთის დასაბარებლად:
და განცხადებათა დასაბეჭდად
მწიკთა და რედაქციის და წერა-კითხვ.
გამარჯ. საზოგადოების კანცელარია—სასამ-
ლის ქუჩა, ბანკის ქარვასლა.
ფასი განცხადებისა:
ჩველსებრივი სტრიქონი 8 კაპიკო.

და მ ჯ ლ გ ე ვ ი ს ა ზ ა გ ა ლ ა ე ბ ა

„ი ა კ რ ი“

(ღ უ ზ ა)

უმჯალესად დაბეჭდვულია 1872 წელს.
რომელსაც ძირითადი თანხა 2,500,000 მან. აქვს,
გარდა სათადარიგო ფულისა.

დაზღვევა სიცოცხლისა.

ამით ახლებს, რომ მის მიერ მიღება დაზღვევა სიცოცხლისა
განსაკუთრებით სასარგებლო პირობებით იმ შემთხვევისათვის,
როცა შრომა აღარ შეეძლება. დაზღვეულს მონაწილეობა ექ-
ნება აგრეთვე საზოგადოების მოვებაში.

დაზღვევა ხმელისაგან.

მიღება ყოველნაირი მოძარაგისა და უძრავის ქონების დაზღვევა
ცეცხლისაგან აგრეთვე ზღვით-მდინარით და ხმელეთით წასა-
წმომსაღების საქონლისა.

წესები, პირობები წერილობითი და სიტყვიერი მოლაპარაკება
განვიხარება მსურველს ტფილისის საზოგადოების გამგეობაში,
რომელიც დადგენილია კავკასიის შიდასათვის და იმყოფება ბარო-
ნის ქუჩაზე, კალაოვების სახლში, ანუ თვით საზოგადოების
აგენტის ალექსანდრე პეტრეს ძის სახლიდან, რომელიც ღვას
ველიამინოვის ქუჩაზე № 2.

ტფილისი, 25 მაისი

დღეს უკანასკნელი დღეა წრე-
ვანდელის სახანო კრებისა.
მიუღო ეს გამწარებული ბრძო-
ლა ამ ორის კვირის განმავლობა-
ში საჭირო იყო ოპოზიციის
წარმომადგენელთათვის, შიშოლად
დღევანდელის დღის არჩევანისა-
თვის, ჩვენ არ შევალთ იმის გან-
ხილვაში, რამდენად შესაფერისა
ახლანდელი თავმჯდომარე ბანკის

მმართველობის თავის ადვანსს;
არას ვიტყვი იმის გამოც, თუ რა
აღმართან ამ ორის კვირის გან-
მავლობაში ოპოზიციის იერიშმა,
ზედიზედ მიუხილავ პირად თა-
ვად ზვავდა მისი, —ამას გაზეთე-
ბის ანგარიშიდან გავიგებ მკითხვე-
ლი.
ჩვენ მხოლოდ ერთი რამ გვი-
ნდა გვითხროდოდა „ოპოზიციის“
წარმომადგენელი.
ამგარდა სჩანს, რომ ანდანი-

გვარ ავადმყოფს თავის სახლში აწ-
ვენდა იმ დრომდე არ გაუშვებ-
და, ვიდრე სრულიად არ მოაჩინე-
და.
ჯანაოზი ისე გართული იყო ამ
საქმეში, რომ ჯამა-სამა აღარ ახსო-
ვდა. როცა ავადმყოფი მოეღობა-
მოიხსიან მოიკლდება, მაშინვე მი-
ლო-კლდეებისკენ გასწვდა სამე-
რანლო ბაღების სახეობად.
ერთხელ ჯანაოზი, მინდვისისკენ
მიდიოდა. ცოტა რამ გაიარა, და-
ინახა, რომ ერთი მოხუცებული კი-
ვი ურუმს მოსდევდა საშინელის
წყენილის სახით და დასჩერებოდა ამ
ურუმს მშობლის სახეს.
ჯანაოზი მიხვდა, რომ მისი სტუ-
მარი იყო, და როცა მიუახლოვდა,
ჰკითხა:
— ვინ ხარ ჩემო ძმობილო, სად
მიღიხარ?
— ჯანაოზთან გაიხილება, შენი ქი-
რიმე, ეს ავადმყოფი ბიჭი მომყავს,
იქნება მიშველოს რამე და მიმირი-
ნოს. მასწავლეს, აქვე ახლო სდგას
და არცეო, რომელს ეზოში ჩაიყვან-
ნო ეს ურეში, იქნება კიდევ ავად,
რა ვიცი!..
— თუ, ძმობილო, უთხრა ჯანაოზ-
მა, იმ დიდ მუხს ხომ ჰხედავ, სწორად
ეს მუხა ჯანაოზის ეზოში სდგას.

დელი მმართველობის წინააღმდეგ
იბრძები; ამ განზრახვით, რო-
გორც აღმოჩინა გუბინინი-
დმა ბანის ლოკალის სიტუ-
ცამ და კრებაში წაიკითხა
არზეშმა ვეკილობების შესახებ,
მივიღეთ არა, მაინც მაინც
მართებული დანახიება კენჭის
მისაგროვებლად. ყოველი ესე გი-
ნებებით, რასაკვირველია, თავ-
დას ზვავდას სამტრიად და არა
სამეორად. მაგრამ გვიბრძანეთ:
ვინ არის, ის ნიღბა ჩამოაფარებუ-
ლი კაცი, რომელიც უნდა წარ-
მოუდგინათ საზოგადოებას ზვ-
ავადის სამაგიეროდ?
ამითი ჩვენ, რასაკვირველია, ის
არ გვიანდა ვსთქვათ, რომ საქ-
თველში გაცი არ იყოს; მაგრამ
საჭიროა ქვეყანამ წინ და წინ
იკვლია—ვინა გეკავთ განდი-
ტი?
ეს საკითხავი ამდენს ხანს იმი-
ტამ არ დავუდგინეთ ოპოზიცი-
ის წარმომადგენელი, რომ იქნე-
ბა სადსო დისციპლინა თხოუ-
ლობა ბოლომდის განდიდატის
მიმადვას. მაგრამ დღეს, როდ-
ესაც საარჩევნო ყუთი განზახე-
ბულია, რომელიმე განწმენდი-
ლის გულით უნდა მივიდეს მე-
კენჭე, —ახლა მაინც ჩამოხადეთ
პირბადა იმ განდიდატს, რომე-
ლიც ამდენს ხანს დანიზნული გე-
ვდათ და უფროხილდებოდათ,
რომ თავლს არ ეცეს!
თუ საბირკვამდ ოპოზიციის ამ-
დენის ხნის გამწარებულ მეცადი-
ნებას მცირეაფინდაც სიმართ-
ლე და გულ-წრფელობა აქვს, მა-

გრამ იგი საქვეწოდა, თამამად და-
სახელებს თავის განდიდატს, რამ
საზოგადოებას შეეძლოა ტემპი-
რით აზრი შეადგინოს დღეს გა-
დასაწყვეტად წარმომადგერ სავნის
შესახებ.
მაგრამ თუ ოპოზიციის ამას არ
იზამს, მაშინ განზრახვა ოპოზი-
ციის წარმომადგენლებისა, რო-
გორც ჩინებული დახანისათა ბან-
გასილდ ყოფიანმა, მოცუელი ყოფი-
ლა სინხვლით და ამ სინხვლისა,
რასაკვირველია, ჩვენ არა გვწამს-
რას!
მეველ

შენი იგი ამოუვიდა: ბან ს. კრე-
შვილს 40 თ. — 25 შ., ბან ტერ-
ნოეს 25 თ. 40 შ., ვ. დ. ყო-
რანოეს—36 თ. და 29 შ. ა გვა-
რად, ჭალაქის მივიწად ამორჩეულ
იქნა ს. კრელოვილი.
* 22-ს გასტეტეს ტფილისში მო-
დინის წმ. გიორგის ეკლესია, გა-
იტანეს სხვა-და-სხვა ნივთები და სხვა-
თა შორის ნაწილიც. გვარისა.
* ოდისიდან დღემდე გავტო-
ბინებენ, რომ იგი ევალსული ნა-
ფიცი ვეილი, გრიგოლ დავითის ძე,
ბრელიძე, რომელიც 23 ამ თვის
დაუსაფლაეებით.
* 21 ამ თვის არჩეულ იქნა
კომისია მკირე წლოვან დაწმავე-
თა დასაბინებულად სურამის მახლო-
ზლიდ. კომისიაში არიან არჩეულნი
ბბ. წინამძღვარი შვილი, გეგეცია, სტა-
როსტკელი და თ. ი. ანდრონიკოვი-
ლი. კომისიამ უნდა დაათვალიეროს
სსენებული ადგილი სსურამის ახ-
ლია, გამოიკვილოს იქაური ჰაე,
ნიადგი და ყოველივე ესე მოასხე-
ნოს მკირე წლოვან დაწმავეთ
მფარველ საზოგადოებას. იმავე სა-
ლოს იქნა განხილული დაახლოვებით
რაოდენობა ფულისა, რომელიც სა-
პირა თავ-შესაფარის ასაგებად და
ყოველ წლოვრი ხარჯი იმ დაწესებუ-
ლებისათვის. კრებას დაესწრა 26-მდე
წევრი.
* სილანო, ჩვენში ამბოლოს დროს
ძალიან გახშირდა ჭურღობა. ამასწინად
გაუტეტეს ზედ მიედანზედ ღუჭანი
კარაბეტს და გაიტანეს ექვს თუმან-

არ მიმანე, თუ შენ იყავი ჯანაოზი
უთხრა მოხუცმა.
— სულ ერთი არ არის, ჩემო ძმაო?
უთხრა სიცილით ჯანაოზმა და შეი-
ყვანა სახლში.
მოხუცი მეტსამეტად გააკვივრა
ჯანაოზის ასე თავდაბლობამ და
თვალს ვეღარ აშორებდა იმის სახეს.
— რა სტეკა შენ ავადმყოფს?—
ჰკითხა ექიმმა.
— რა ვიცი, შენი კირიმე; ასე-კი
დავიღებე—და.. მაგ ერთის შვილის
მეტია არ გამანია და ეს ორი წელი-
წეულია ლოგინზედ დემებარე მუცეს.
წილს ვეღარ იმარებდა და მუხლებს
სულ ერთიან მოკვეთილი აქვს. თე-
ქსებრებს წლის ბიჭი ასე დამიგლა-
ხავდა და დავიღუბე მე უხეღური,
ამბობდა ცრემლ-მორეული საბარბო-
მამა.
— მეცე ორი წელიწადია ავად
არის და ამდენს ხანს ვერ მოიყვანე?
— რა ექნა, შენი კირიმე, შორის
ქვეყნიდან გახლავარ. სამი დღე და
ღამე მოვიდვარ და ძლიერ ძლივობით
მოვიღწევი. მეგონა, ან დღეს ან ხვალ
ეველებს რამე-თქო, მაგრამ მეტი
შენს მტერს არ ეველებს, მაგას არა
ეშველა-რა, რა ექნა, ღარიბის კაცის
ამბავი ხომ მოგეხსენება?
— თუ აქ ვერ მოიყვანე, მე წა-

დამაკვირდი

რამდენი უფრო ცოტა ცოლას აქვს
ახამანს, აქვს უფრო ნაკლებად
ჭკრამოსს ამას სიფთავსა და ნაკლე-
ბულობას.
შოტლანდ. ანდაზა

ახალი ამბავი

* გუშინ წინ საღამოს, ორშა-
ბათს, 23 მაისს, ტფილისის ქალაქის
საბუქის კრებაზედ არჩევიანი იყო და-
ნიზნული ქალაქის მდივანისა, კანდი-
დატული იქმნენ დასახელებული ქა-
ლაქის გამგეობის საქმეთა მწარმოე-
ბელი ს. კრელოვილი, ტფილისის
საქრდლო საზოგადოების ხანაიდა-
რი ბანი ტერანოვი და ხმოსანი, პო-
რუჩიკი ვ. დ. ყორანოვი. სულ მან
ხმოსანი იყო კრებაზედ. ენქის ყრის
არ მიმანე, თუ შენ იყავი ჯანაოზი
უთხრა მოხუცმა.
— სულ ერთი არ არის, ჩემო ძმაო?
უთხრა სიცილით ჯანაოზმა და შეი-
ყვანა სახლში.
მოხუცი მეტსამეტად გააკვივრა
ჯანაოზის ასე თავდაბლობამ და
თვალს ვეღარ აშორებდა იმის სახეს.
— რა სტეკა შენ ავადმყოფს?—
ჰკითხა ექიმმა.
— რა ვიცი, შენი კირიმე; ასე-კი
დავიღებე—და.. მაგ ერთის შვილის
მეტია არ გამანია და ეს ორი წელი-
წეულია ლოგინზედ დემებარე მუცეს.
წილს ვეღარ იმარებდა და მუხლებს
სულ ერთიან მოკვეთილი აქვს. თე-
ქსებრებს წლის ბიჭი ასე დამიგლა-
ხავდა და დავიღუბე მე უხეღური,
ამბობდა ცრემლ-მორეული საბარბო-
მამა.
— მეცე ორი წელიწადია ავად
არის და ამდენს ხანს ვერ მოიყვანე?
— რა ექნა, შენი კირიმე, შორის
ქვეყნიდან გახლავარ. სამი დღე და
ღამე მოვიდვარ და ძლიერ ძლივობით
მოვიღწევი. მეგონა, ან დღეს ან ხვალ
ეველებს რამე-თქო, მაგრამ მეტი
შენს მტერს არ ეველებს, მაგას არა
ეშველა-რა, რა ექნა, ღარიბის კაცის
ამბავი ხომ მოგეხსენება?
— თუ აქ ვერ მოიყვანე, მე წა-

მოვიღობდი. რამდენს ავადმყოფთან
დავიღებ, ვინ იცის. სავეტერის კი-
ლოთი უთხრა ჯანაოზმა.
— შენს შეწუხებას როგორ გავ-
ბედავდი, ბატონო.. რა ექნა, ხელ-
მოკლედ გახლავარ და რანაირად გა-
მეგინდა?
— შენ გეტყობა ძალიან შორის
ქვეყნიდან უნდა იყო, რომ ჩემი ამ-
ბავი არ გცოდნია: ჩემთვის ხელ-მო-
კლე და ხელ-გრამელი, სულ ერთია.
მე სასიყდელს არავისგან არ ვიღებ
და რითაც შემძლია, მზად ვარ ყვე-
ლას ერთიანად დავეხმარა, ღარიბ-
საც და მიღარასაც. შენ წე გეზი-
ნია, თუმცა სენი გამძობრებული აქვს
შენს შვილს, მაგრამ ლეთის შემწეო-
ბით იმედ მატეს მოვარჩინო, წყავ-
ნით-კი ვერ წაიყვან, რადგან ნახე-
ვია წელიწადზე მეტი უნდა ვუქე-
მო, დასტეკე ჩემთან და შენს შვილს
მორჩინოლ ჩავგანებ.
— შენი სახელი იკურთხოს, ჩემო
ამ ქვეყნიერო ღმერთის. იმ დლო-
ცილ ღმერთს ჩემთვის გაუჩინებარ..
სისარულით წამოიხახხა მოხუცე-
ბულმა და მოიწმინდა ცრემლიანი
თვალები.—ოლონდ-კი სიკვდილს
დაარსებ და ღმერთს გაძღუე თავდ
ზალ, სიკვდილმდე არ მოგეშორაო.
შენ გავადეს, შენი მუხლის კირიმე, და

შედეგები

ჯანაოზი ექიმო, ისე ნაქები იყო,
რომ, მისი სახელი დღემდე დაჩრე-
ნო ჩვენში.
შივე ავადმყოფის მხანველნი ხში-
რად ჰმარაბენ ხოლმე ასეთს შედა-
რებას: „ჯანაოზი ექიმო ვერას უშე-
ლის“-ო. ამ სიტყვიდან ადგილი სა-
გულისმეგობლია, თუ რა დიდი სახე-
ლი უნდა ჰქონდეს ჯანაოზის..
მისი პატარა ქონის დერფინი ხალ-
ხით სავე იყო მუდამ. რანაირს ავად-
მყოფს არა ნახავდით აქ: ბრმას,
კოლას, ხელ-მოტეხილს, ნერვების
ქარბინას, წყალმანკიანს, ციებ-ცი-
ვლებიანს, ქაჩალს, კუტს, სურავან-
დიანს და მრავალს სხვას... ერთის
სიტყვით ვის არ გავგონა ჯანაოზის
ქება და რომელი სოფლიდან არ
მიდიოდნენ საექიმოდ ამ საკვირველ
მკურნალთან. ხალხი რიგრიგად შე-
დიოდა და გამოადიდა ჯანაოზის სა-
ხლიდან. საქები უფრო იმითი იყო
ჯანაოზი, რომ ავადმყოფთაგან სას-
ყიდელს არ იღებდა, პირი-კითა, რომ
მეტად ისეთი ავადმყოფი იყო, რომ
ექიმთან სიარული არ შეეძლო, ამ

ზე მეტი ფული. ეხლა აღდგომის ღამეს მივდარდებით...

* * * გზ. „Новое Время“-ს სიტყვი, კივის გინაზის უფროსი კლასების მოსწავლეები...

ნ ა წ შ მ ბ ბ ბ ბ

ნუ ეჭვთავს სიტყვითა, ნუ მიჰგუბს ვაჭარობას, ნურგ სესას ახაგე შურათა...

ბილინის სათამაშ-აზნაზრო საღილე მამულო ბანის კრება

სხდომა დაიწყო დღის 10-ს საათზედ. პირველად წითელი იყო ოქმი 21 და 22 მაისის სხდომისა...

ინსახურე, როგორც გენებოს. — შენ ფიქრი ნუ გაქვსო, — უთხრა ჯანაოზმა...

სის შესახებ... ნუ დაიფრებო, რომ ეგ ოქმი ჩვენ საშვილო-შვილო, საჯურო საბუთად დაგვრჩება...

ბ. ტატიშვილი — თავმჯდომარე: უმორჩილესად გთხოვთ განაწინი და აღვინოთ...

ა. ჯანაიძე — თორე ვინაძე: ოქმნი განცხადება კიდევ იქნება შეტანილი ოქმში...

ავადმყოფის ნახებამ, ამ კაცს ისეთი თავის ტკივილი ჰქონდა, რომ არც დაჯდომა შეეძლო...

ილ. ჭავჭავაძე და თ. დ. ავალიშვილი იმ აზრისა არიან, რომ უთუოდ 2/3-ლი საქირი, თორემ ჩვენი დადგინება კანონიერი არ იქნება...

ავალიშვილი — თავმჯდომარე: ვადადგინებ ცალკე ფონდის დაარსებას...

ავალიშვილი — თავმჯდომარე: ვადადგინებ ცალკე ფონდის დაარსებას...

— აჰ, სთქვა ჯანაოზმა, რა გასაკვირეოლია, რომ თავის ტკივილი ათჯერ მეტად ჰქონდა...

ხურაო; მით უმეტეს, რომ სმეტაში მტერნილია, რომ მყოფს მდინარის მიცეს გილო 750 მან. ამაზე თ. ილ. ჭავჭავაძემ და დ. ავალიშვილმა უპასუხეს...

სმეტა დამატკიცეს და ეს კითხვა გარდაუწყვეტილი დარჩა...

— ახლა, შენი ჭირიმე, მიუგო მოხუცმა და ავადმყოფი შვილი მკურნალთან დასტავა.

არის ჩვენი მოვალეობა და ამ ნურც ერთა ნუ დაივიწყებთ... (ხსენება აქა)

3. ტატიშვილი. ეს საქმე, ეს გარემოება, ბაბ., მართლა რომ საზინელი საქმეა, საშუაზრო მოვლენა... რითი და როგორ უნდა მოვარჩეთ მავგარი უკუქსის დასაბრუნებელი. მე არ მაქვს ნება ვინამე დაესწამო ეგვრითი უსჯულებობა, მაგრამ ყუველივე ამის შემდეგ სასარგებლოდ და კანონიერად მიმართვა-მოქმედება საზარადისათვის ეგ „ლოვერნოსტები“... (საქართო სხი: მოქმედება... მოქმედება...)

ამან ღლიდ კამათი ასტეხა საზოგადოებაში, ბევრი სიტყვა წარმოითქვა. თ. ილ. კუკუაძე. მე სრულიად თანახმა ვარ ბ. ტატიშვილის აზრის ვეკლობებების მოსაზრობის შესახებ; მაგზუნდ უკეთესს, მე გზონია, ვერსს მოვიგონებთ. მაგრამ ამას, ბაბ., ილიდ დავსინობთ, რომ დამფუძნებელი წევრად ჩაწერა შეეძლოს, არა ყველას, ვისაც ერთი, ან და ნაკლები დღეურო მიწა აქვს, არამედ მათ მხოლოდ, ვისაც ან ყმები ჰყავდა და ან 250 დღეურო მიწა აქვს. ეს წესი განსვენებულშია. დ. კუკუაძე. ამ წესის დამფუძნებელი ვარაუდს ჩაწერის ნებათ; ესეა არ სანანდელად შეგვეგონა ვინც არ გვკონია და ვისაც ათი შაური შემოსავალი აქვს—მოვიდს და წვერად იწერება! იწერება არა იმისათვის, რომ მართლა გული სტიკოდეს ახამედ მისათვის, რომ კუქსა ჩაგვალს... თ. ბ. ამას მოგახსენებთ, რომ ამით კარგები დავუკლოთ... ეს გზუნდ და ან ვადა დაუკლოთ და იმ ვადას იქით ნულარ მივიღოთ ხოლმე... ამან ღლიდ ალიკამათი ასტეხა; ბევრი მოწინააღმდეგე გამოიჭნა თ. ილ. კუკუაძის აზრს და ბევრი მომხრეც კამათი კიდევ „ლოვერნოსტებს“ მიუწყდა.

თ. ილ. კუკუაძე—კიდევ ვიწერებ, რომ ვეკლობებების მოსაზრობა შესაფერო დარბებმა მისცა ასედას, რომელმაც ღლიდ იუკარდას ოსტოპოსანს რჩევის მიცემა და ამ ღლიდგან გულში ჩაიღო... ამან ღლიდ ალიკამათი ასტეხა; ბევრი მოწინააღმდეგე გამოიჭნა თ. ილ. კუკუაძის აზრს და ბევრი მომხრეც კამათი კიდევ „ლოვერნოსტებს“ მიუწყდა.

თ. ილ. კუკუაძე—კიდევ ვიწერებ, რომ ვეკლობებების მოსაზრობა შესაფერო დარბებმა მისცა ასედას, რომელმაც ღლიდ იუკარდას ოსტოპოსანს რჩევის მიცემა და ამ ღლიდგან გულში ჩაიღო... ამან ღლიდ ალიკამათი ასტეხა; ბევრი მოწინააღმდეგე გამოიჭნა თ. ილ. კუკუაძის აზრს და ბევრი მომხრეც კამათი კიდევ „ლოვერნოსტებს“ მიუწყდა.

თ. ილ. კუკუაძე—კიდევ ვიწერებ, რომ ვეკლობებების მოსაზრობა შესაფერო დარბებმა მისცა ასედას, რომელმაც ღლიდ იუკარდას ოსტოპოსანს რჩევის მიცემა და ამ ღლიდგან გულში ჩაიღო... ამან ღლიდ ალიკამათი ასტეხა; ბევრი მოწინააღმდეგე გამოიჭნა თ. ილ. კუკუაძის აზრს და ბევრი მომხრეც კამათი კიდევ „ლოვერნოსტებს“ მიუწყდა.

ძალიან კარგი და სამართლიანი იქნება... ამ ვეკლობებებს ძალიან აფერხის, ბევრი უსამართლოდ ჩამოაღებს ჩვენს შორის, ბევრი კუდი ნებივრად იქნება და დადებ... რომ ის ვეკლობებები გდადარბობთ—ნახავთ, რომ 100-ზედ მეტრი ვეკლობა ერთა და ამავე ხელთ არის დაწერილი; უთუოად სადღაც ქარხანა ამ ვეკლობის წერისა? (საგადაა სადსა). გულმოღინებ, რომ დაუკვირდეთ—იქნება ერთა და ორს სისხლის სამართალსაც ვერ გააღრუხებ... ჩად ვგვრებთი ამას რად გვიდნა, რომ ჩვენი საზოგადოება ასეთს უკადრის მდგომარეობაშიდს მივიყვანათ... სხვა რომ არ იყოს რა—ესეა მე არ დავასახლებ პირ და პირ—და საბუთი-კი ხელთა მიქვს, რომ ჩვენი სათავად-ზნაურო სკოლის ერთი მასწავლებელი დადიოდა და ჩემის სახელით ვეკლობებს აგროვედა, რომელთაგანაც მე ერთიც არ მომეკლია... (საგზსა სხამსა დასტეხა).

უნდა გენახათ, თუ რა ამბავი შეიქმნა... როგორც ქრისტიანთა თვის მიკეთებულნი ვეკლობებები: „მე ხომ არ ვარ, უფლო?“ სწორედ ისე ვეკლობებენ. კუკუაძეს ამ განცხადების შემდეგ იქ დამსწერ მასწავლებელნი სახანაურთ სკოლისა: ბ. რ. ჯავახიანი, ნ. თარხნიშვილი და გეგევიანიშვილი. მე ხომ არ ვარ ეგ ერთი? მე ხომ არ ვარ?

თ. ილ. კუკუაძე—არა, თქვენ არა, ბატონებო... ის ვერც იკითხავს ვინც არის...

სხდომის 5 საათზედ შეწყდა და გარდაიღო გუგუნდელ შუადღის. 2 საათამდის კრების შეწყვეტის წინ ბ. რ. კუდიანი წარმოსთქვა სიტყვა, რომელშიც ღლიდ შთაბეჭდილება მოახდინა კრებზედ. მოგვყავს აქ დაახლოებით:

ბ. რ. ჩვენი უბედურება იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენი სიტყვა საქმეს არ ეთანხმება! იმ დროს, როდესაც სტევილიდან საშინელის მაღალი ვერსებით, კოლოთა, მედიტურის სახით ქარლ-კახეთის ერთობა...

ამ ნაკლს შესრულებ, მერცე მოეწონებ, თუ ცალკე ექიმობა გსურს... — მიკლია? რა უნდა მაკლდეს მიუგო ასედამ და ყუველი გვარი ვფადმყოფობის წამალი ჩამოსთვლა, რომელიც ნაკლი ჰქონდა.

— ყველა ეგ კარგად იცი, მაგრამ ერთი გეკლია და ის „ერთი“ ყველაზე უფრო მარგებელი წამალია ყუველისავე სენისა. თუ ისიც არ ისწავლი, შენი საქმე ექიმობა ფუტია.

ასედა სიტყვა ეჭირა შეუბრუნა, ჩაქან გულში გიფიქრა მატყუებს, გზა და კვლია უნდა იპოვოს, აბა, რომელი არ ვიცი; რა მან იცი, მეც ვიცი და კიდევ მეტი. არა, მაგას უნდა აქ მიმსახუროს და იმითიმ იგონებს ამას. მაგრამ მე ასე ადვილად არ მოგტყუებდები, წავალ, ცალკე დავიწყებ ექიმობას და თუ მაკლია ჩამე, თითონ გიფიქრა გიფიქრა ასედამ და ეგ განზრახვა მალეც სისრულესში მოიყვანა. ერთის კვირის შემდეგ მოშორდა ჯანაოზს და სხვა საფლში დაიწყო ექიმობა. მაგრამ ხოლმე ჯანაოზს მიიწი არ ივიწყებდა, გამოუღვევლი იყო იმის სახელით ავადმყოფები. და თუცა ასედა ათან-ნარჩ სიტყვებს იგონებდა ჯანაოზის სახელის დასამტკიცებლად, მაგრამ ამ პატრონის მუშაის ნიღბა და სიყვარული ხალხის გულში,

ზე ვლავარაკობთ, ვეკლობებთ პატრონებზე, საერთო დანიშნულებზე, — აქ განხილეთვე და ნახათ, რომ სულ სხვა ნაირად ვიგეგმობთ, სულ სხვა ნაირად ვიღვწით... მე არც ბ. ტატიშვილის აზრის თანახმა ვარა—გარა არც თ. ილ. კუკუაძის აზრისა; იქნება მე დასწრება არ შემიძლოს პირადად კრებზე, მაგრამ, როგორც საერთო საქმის გულ-შემტკიცებელი, მიწოდებ ჩემი აზრი სანერო აზრს შეუდრდეს; მაშინ მე რად უნდა წამერტოს ნება ჩემი უფლება ვეკლობით სხვა სხვა პირს გარდასცემ? არც ის მომშობს მე, ვიფიქრებ, რომ, ვისაც ცოტა მიწა-წყალი აქვს, იმას ბანკსკარები ჩაეკეტოს, რათა იქნება იმ ცოტა მიწა-წყლის პატრონი უფრო ემსიღებ საქმე, უფრო გული შესტკიოდეს, ვიდრე რომელსავე ღლიდ მემსაუფლებ... ამისათვის მე ვეკლობების წინააღმდეგე არ ვარ!... მხოლოდ იმ უწყინებთანა და დანაშაულთან მოსახლოდ, რომელზედაც, ჩვენი დასწრება, აქ სიტყვები წარმოითქვა,—ჩვენ რაიმე საშუალება უნდა მოვიფიქროთ. რა საშუალებაა იგი, ვისაც წვერად ჩაწერა უნდა, ჩაწეროს, მაგრამ უწყინდ დაუდღინდ, რომ დღეს ჩაწერის მხოლოდ სხვა წესი უნდა იქნება ნება მიადოს საზოგადო კრებაში მონაწილეობა, მხოლოდ სხვა წესი უნდა იქნება. თორემ იწერებანი, მოდინა აქ წვერები იმისათვის, რომ მხოლოდ კუქსა ჩაგვადოს ან ერის და ან მეორე შეგვეგონებოდ, და განწინებოდ საქმის... (სხი: შეჩქამისათვის არ მოსწყდა).

ბ. რ. კუდიანი. მოითმინეთ, ბაბ., თუ ნებას მომცემთ თავმჯდომარე, ავსინი რისათვის მოველი...

თავმჯდომარე. ბრძანეთ!

ბ. რ. კუდიანი. მე ოპოზიციის წინააღმდეგე არასოდეს არ ვყოფილვარ; პირ ექით მე ტაშა ხეცემილ და „გვამს“ ვუძახდი პირველ ნაბიჯს ოპოზიციისას, რადგანაც მას მივს სიმართლე, საზოგადო საქმისამდე უფლებკენიერება და გულწრფელობა წინ მიუძღოდა!... მე

მინც შეტყუველი იყო. ვინ იცის გულში რას ფიქრობდა ჯანაოზის ასედას ამ გვარ უმადურ საკვირისა გამო, მაგრამ თქმით: არას ამბობდა ხოლმე. როცა ამის გამო ვინმე უკლად მოხსენებდა ასედას სახელს, ჯანაოზს უხებდა ცხადდ გამოხატებოდა ხოლმე ასეთე ყოფილება, სწანდა, რომ კიდევ უყვარდა თავისი ვაზრდელი და იმისი უკლად ხსენება არ ესმოიყვებოდა.

IV ჯანაოზი ღრმად მოხუცდა, წყლ-წი მოხიბრა, სიარული ძალიან უჭირდა, თავზედ თბა სულ ერთიანად გადაცვლა, და თუ ერთადღე დღერი კიდევ შერჩენოდა ყურებს უკან, სიხარისავე ისიც ვაპყვითლებოდა. თავის არაკეთილად, მაგრამ იმის მაღალსა და კვიზანს ცხვირზედ სათავლებში ისე მაგრად იყო ჩამოკმული, რომ თავის წმრევა ადვილად ვერ გადადებდა.

ესეც საკვირველი იყო, რომ ასოცის წლის დაჯანოვნი კიდევ დაუხარებელად და გულ-მოღვინედ ემსახურებოდა თავის სამშობლოს მკურნალად. ადგებოდა დილა აღრინდ და საღამოს იმის დასვენება არ იყო. ერთს დილას ასევე წამოდგარო იყო ჯანაოზი, რომ ვიღაცა უცხო კალი შევიდა იმის ეზოში. მოხუცი საჩქ-

ვერძობდი, რომ ოპოზიცია საკვირელოდ იყო ჩვენს საზოგადო საქმეში; იგი, თუ-კი შეიძლება ასე ითქვას, არის კვირი, რომელიც კაცს მოგვდება და ნაპერწყალთ დაუყენებენ—ეს ნაპერწყალი არის სი-სხვისიერე და უნა ჩვენის სიცილე-შეგონა, სული და გული საგნისა... მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, ოპოზიცია ამ გზას გადაუდგა, თავისი მაღალი დანიშნულება დაივიწყა!... ფარდა ჩამოხსნა და ჩვენ დადინებდა, რომ, ნაცვლად იმ წინადა მოვალეობისა, რომელიც ჩვენის რწმუნებით ოპოზიციას წინ უნდა ჰქონებოდა წაძღვანი, იმის სულისკეთების შედარენ: პირად ანგარიშები, სიმდაბლე და უმართლობა სულსა. მე ვერ ვამიტყვებ და მომზობოვს სკერინად მაღალ ფრახებით ლაპარაკი, პატრონებზე და გულწრფელობაზე მაღლად დაღლი, ვეკლობებ მუშებების სება, როდესაც ჩვენ ყოველივე ამის წინააღმდეგს ვხედავთ... ეს ვახლავთ მიზეზი, რომ მეც და ბევრი იმისათან პროფესიონალიერი მომხრე ოპოზიციისას, როგორც იყო ნ. ნიკოლაძე, მოსცილდა ოპოზიციას და გზლა მის წინააღმდეგ იბრძვის!...

კიდევ არაფერი! ჩვენ იმასაც მოვესწარით, რომ თვით მწერლობა ვეკლობების ტაძარი კეთილშობილისა აზრებისა, გარდაქცევს წინაშით დამამკირებელ მოვინდა და უფრანოში ვეკლობებენ სინილისა და რწმენის ვასილდის საკურობას! ამის იქით წახლეთა შეუძლებლობა... და იმ, იმისათვის მოველი მეც იმერეთიდან, რომ კრების წინაშე გამოვსთქვა იმისი, რომლის ღრისიც ოპოზიცია არის! (ხსენება აქა „გვამს“ მისივე ტაშის ცემა).

სხდომა დაიჭრა 5 საათზედ.

24 მასი

სხდომა დაიჭრა 12 1/4 საათზედ დილით.

პირველად წაითხულ იქნა მოხსენება მილდუს შესახებ.

როდ გაგება უტეხა სტუმარს. — რა გნებავს, ჩემო ბატონო? თავახიანად ვითხა მასპინძელმა.

— შენთან ვიხლავ, უთუოდ ჯანაოზი შენა ხარ, მიუფო ქალმა.

დიხ მე გაქლიავარ, რას ბიბრბანებ?

— დაივიწყე ყოველივე, მიხვდები შენს ღმერთს და წამომყვი ჩემს ქართან. შენი ნახვა ენატრება და ნუ მოჰკლოვ შენს უნახავდ. შენი მუხლისი ქირიმი, შენიბრალე საცოდავი.

— ვისი ცოლი ხარ და რა უნდა დაივიწყო? მიუფო ჯანაოზმა.

— ასედას ცოლი ვარ, ოსტატო, იმ უბედურმა შეგცოდა, მაგრამ ნუ მიხედავ იმის შეცდომას, წამომყვი და სიკვდილის უკანასკნელი წამი დაუტეებ აგრემც ღმერთი ვაღდგებმეც!

— ესედა, ამ წუთას, მიუფო ამ ამბით ხანგ ფიფიქრებოდა ჯანაოზმა და საჩქარიდ გაჰყვა ასედას ცოლს. სიბრალეობისავე ცრემლ-მორწყული მოხუცი, მიუხილოდა ავადმყოფს, მოჰკლია მაჯახელ ხელი და თავი წაღლიანად გაიქნა.

— ასედა, როგორა ხარ? ჩაპკითხა ჯანაოზმა.

— ოჰ, ოსტატო, გვედები, გვედები, მაგრამ შემოქმედს ვეციტებ, ნუ გაბატან იმის შხამს, მასწავლელ ის „ერთი“

და კუქსი. რამდენიმე წელიწადი, რაც ჩვენს ვენახებს ავადმყოფობა დაგზარდა: ნ. ნიკოლაძე და მილიუჯი ჩვენს ბაგნამ დროზედ მოახიზარა ფული, მაგრამ, როგორც ვხედავთ, ორ კუთხის მოხმარება: კახეთსა და ქართლს; ლუწეთს-კი არც მან-კი მოგზარა და არც სამეურნეო საზოგადოება; მოხსენებლიან სწანს, რომ 1000 მანეთი, თუ რაღაც დარჩენილა; გიხოვთ, რომ ეს მონაჩრჩი ფული ჩვენ მოგვახიზაროთ თუ შეიძლება.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის არის ცალკე კომისია და იქ უნდა მიიტყვენ თხოვენი.

თ. ჩუქუაშვილი. თუ შეიძლება კომისია, რომელიც გზლა არის, განათავისუფლო. ჩვენ მოხსენებაში ვააწყობს კომისია; გარდა ვერა კომისია თხოვლობს, რომ ისეთი კომისია ამოიჩრჩოს, რომელსაც სამუდამო ხასიათი ჰქონდეს და რომელიც თვით ბანკთან იყოს დაახლოებით და მას მიენდოს ყოველივე სამეურნეო საქმიანების გარდაწყვეტა; ამ გარდაწყვეტისათვის იტინი ყოველივე მოილაპარაკებენ ბანკის გამგებამათან.

თ. მასხალია თხოვლობს ცალკე კომისიის სამუდამოდ დანიშვნას, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

თ. ილ. კუკუაძე. ამისათვის ცალკე კომისია დაიწესებოდა, რომელმაც თხოვლობა უნდა დაეგონოს ჩვენს მეურნეობას და ამით ჩაებაროთ იმ ოპოზიციის თუხისა მოვლა; მხოლოდ გარდაგებას ესთხოვო-ერთი ერთი მომსახურებს და კომისიის ფული ჩააბაროს და მიწერ-მოწერა მასვე ეტაროს.

